Proč se učit anglické zvuky?

Angličtina začíná u uší a úst – ještě dřív, než se objeví v sešitě. Když se dítě učí anglicky, postupně si vytváří představu o tom, jak angličtina zní. Učí se poslouchat nové zvuky, rozpoznávat je, napodobovat je a spojovat je s písmeny a slovy.

Při práci s malými dětmi je důležité nechat je anglické zvuky objevovat a hrát si s nimi. Právě v tomto období je proto výslovnost velmi důležitou součástí výuky. Nejde přitom o to, aby dítě mluvilo „jako rodilý Angličan". Cílem je, aby anglickým slovům dobře rozumělo, dokázalo je správně vyslovit a aby mu při mluvení dobře rozuměli ostatní.

Angličtina není čeština převlečená za jiný jazyk

Pro české děti může být anglická výslovnost překvapivě náročná. Některé anglické hlásky v češtině vůbec nemáme, jiné se vyslovují odlišně a další mohou být pro dítě v plynulé řeči obtížně rozlišitelné. Navíc anglický pravopis často neříká jednoznačně, jak slovo vyslovit.

Dítě se tak může setkat s něčím, co vypadá jednoduše, ale zní úplně jinak, než očekává. A pokud si od začátku vytvoří nesprávný zvukový návyk, později může být obtížné jej změnit a hlásku se „přeučit". Proto má smysl věnovat pozornost výslovnosti už od prvních let výuky.

Foném – nejmenší zvuková jednotka, která může v jazyce změnit význam slova

Pro dospělého studenta angličtiny může být foném a jeho fonetický znak samozřejmostí. Pro malé dítě je však abstraktní symbol, například /θ/, /ʃ/ nebo /æ/, poměrně vzdálený. Jak si má zapamatovat, co znamená znak, který vypadá jako malé písmeno, ale vlastně jím není?

Když zvuk dostane svou podobu

Naše učební pomůcka se snaží udělat právě tento krok jednodušším. Jednotlivé anglické fonémy zde nejsou představeny pouze jako abstraktní znaky IPA (Mezinárodní fonetické abecedy). Každý zvuk dostává také svůj vizuální obraz. Dítě tak může zvuk nejen slyšet a vyslovovat, ale také si jej spojit s tvarem, barvou, obrázkem a vlastním prožitkem při vybarvování.

Jde o využití principu, který můžeme zjednodušeně nazvat synestetickým učením – propojením více smyslových vjemů. Dítě současně pracuje se sluchem, zrakem, pohybem ruky a řečí. Z abstraktního fonetického symbolu se tak stává něco konkrétního, co si dítě může prohlédnout, pojmenovat, vybarvit a především si zapamatovat.

Nejde tedy jen o „omalovánky s anglickými obrázky". Každý obrázek má svůj úkol: pomoci dítěti vytvořit si pevnější spojení mezi zvukem, symbolem, slovem a významem.

Proč IPA?

Mezinárodní fonetická abeceda (IPA) poskytuje jednotný způsob, jak zapisovat zvuky jazyků. Dítě nemusí nutně znát celý její systém. Stačí, když si postupně osvojí několik základních symbolů a pochopí, že symbol představuje zvuk, nikoli písmeno.

Písmeno a hláska není totéž. Anglické slovo může mít nějaký počet písmen, ale při výslovnosti slyšíme jiný počet zvuků. A jeden zvuk může být v různých slovech zapsán různými způsoby. Práce s fonetickými symboly proto dítěti pomáhá nahlédnout pod povrch anglického pravopisu. IPA může být zároveň praktickým nástrojem, který dítě později využije například při práci se slovníkem.

Proč začít už na prvním stupni?

Malé děti mají jednu velkou výhodu: jsou přirozeně zvědavé a ochotné si se zvuky hrát. Právě proto není nutné představovat výslovnost jako obtížnou teorii. Dítě nemusí umět vysvětlit, co je znělá nebo neznělá souhláska, ani znát odborné názvy pro pohyby jazyka a rtů. Potřebuje především slyšet rozdíl, všimnout si ho, pokusit se jej vytvořit a opakovaně jej používat.

Výslovnost lze přirozeně spojit s písničkami, říkadly, hrami, obrázky a pohybem. Tato publikace nabízí další možnost: učit se zvuky prostřednictvím kreslení a vybarvování.

Pro rodiče

Nemusíte být učitelé angličtiny ani odborníci na fonetiku. Publikaci můžete využít doma jako krátkou a hravou aktivitu. Stačí společně poslouchat zvuk, říct několik jednoduchých slov, podívat se na symbol a potom obrázek vybarvit. Dítě si přitom procvičuje angličtinu přirozeným způsobem – bez dlouhého sezení nad učebnicí.

A pokud si nejste jistí vlastní anglickou výslovností, nemusíte se jí bát. Důležitější než dokonalý přízvuk rodiče je, aby dítě mělo možnost pravidelně poslouchat kvalitní anglický vzor. Děti mohou zvuky poslouchat například prostřednictvím nahrávek, písniček, příběhů nebo výukových materiálů a následně se je snažit napodobit. **Doporučená YouTube adresa pro tuto publikaci je: Angličtina Dušan Melen.**

Pro učitele

Publikace může sloužit jako jednoduchý doplněk běžné výuky angličtiny. Jednotlivé stránky lze využít při uvádění nového zvuku, při opakování, jako krátkou aktivitu na začátku nebo konci hodiny, jako domácí úkol nebo jako součást tematického projektu. Obrázky mohou zároveň posloužit jako podnět k dalším slovům, hrám a jednoduchým komunikačním aktivitám.

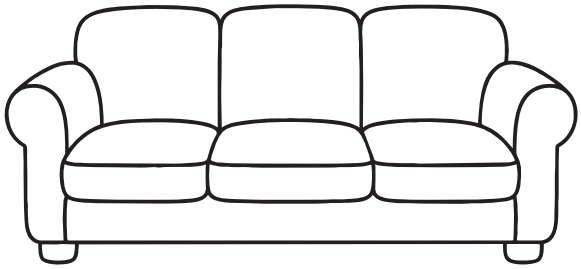
Výhodou je, že děti nepracují pouze s výslovností „ve vzduchu“. Vidí symbol, slyší zvuk, vyslovují jej a současně vytvářejí vlastní vizuální stopu.

Poslechni si a vyslov zvuk. Vybarvi políčko se symbolem zvuku v lomených závorkách a také obrázek danou nebo podobnou (vlastní) barvou. Pak si procvič výslovnost hlásky na dalších slovech. Můžeš si zkusit toutéž barvou nakreslit i samotný znak.

Samohlásky (vowels)

/ə/

béžová (písková)

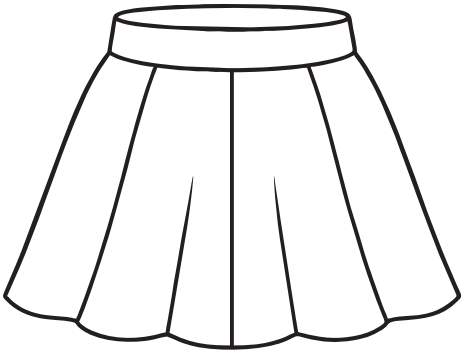

sofa

teacher, carrot, pizza

/ɜː/

tmavě fialová

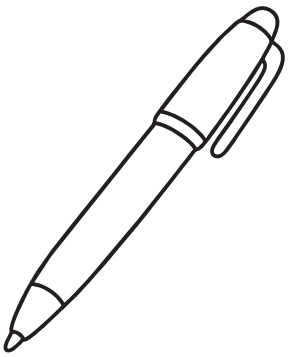

skirt

girl, burger, bird

/e/

světle červená

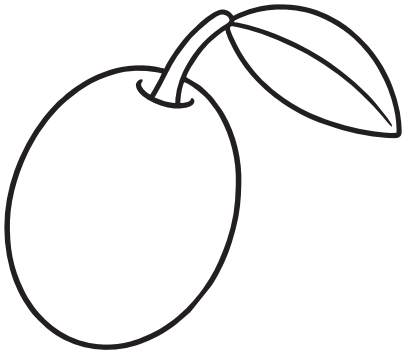
pen

bed, head, lend

/ɒ/

olivově zelená

olive

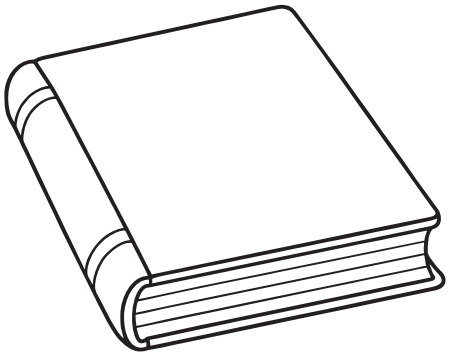

hot, want, what

/ʊ/ /u/

modrošedá

book

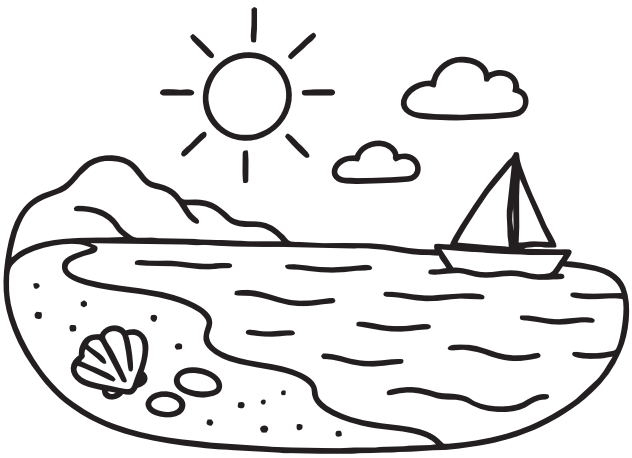

cook, put, woman
statue, into, tissue, thank you

/iː/

světle modrá (dozelena)

sea

beat, seat, feed

/ɪə/

/aɪ/

/eɪ/

/ʌ/

/iː/

/eɪ/

/əʊ/

Can you hear the sounds we say?
Some are dark and some are grey.
One is blue like wind and rain,
One is green like grass or grain.
Words have views you cannot see,
Like a spark or leaves on a tree.
Speak a sound and watch it glow,
Taste the tint and see it grow!

